

Azerbaýjanda türkmenleriň ýaşayan ýerleri bilen baglanyşykly geografik atlar

Category: Kitapcy, Taryhy makalalar

написано kitapcy | 22 января, 2025

Azerbaýjanda türkmenleriň ýaşayan ýerleri bilen baglanyşykly geografik atlar AZERBAÝJANDA TÜRKMENLERIŇ ÝAŞAYAN ÝERLERI BILEN BAGLANYŞYKLY GEOGRAFIK ATLAR

■ Akgoýunly

Azerbaýjanyň dürli raýonlarynda obalar. Akgoýunly tire ady. Gadym zamanlarda akgoýunlylaryň baýdagynda ak goýnuň şekili bolup, ol baýlygy, bolçulygy we güýji aňladypdyr. Diýmek, akgoýunly, aslynda oňondan emele gelen atdyr.

■ Arabaçy

Barda we Kebelek raýonlarynda obalar. Bu ady «araba ýasaýanlar» diýip düşündirýärler, emma onuň arabaçy taýpasy bilen baglanyşygynyň bolmagy gaty mümkindir.

■ Baýat

Agjabedi, Guba, Neftçala, Ujar, Şamahy, Şuşa raýonlarynda obalar. Baýat – tire ady.

■ Çakyrly

(azerbaýjança Çahyrly) – Gökçaý, Jebraýyl, Masally raýonlarynda obalar. Çakyr (çakyrly) – tire ady. Şeýle etnotoponim Lebap welaýatynyň Kerki etrabynda-da bar.

■ Çekirli

(azerbaýjança Çäkirli we Çäjirli) – Kürdemir, Şamahy we Şäki raýonlarynda obalar. Çekirli – tire ady. Çekir diýen obalar

Lebap welaýatynyň Halaç we Kerki etraplarynda-da bar.

■ Çendirli

Gazak raýonynda oba. Çendir (çandyr) – tire ady. (Ýurdumyzyň Magtymguly (öňki Garrygala) etrabynda-da Çendir diýen oba bar -t.b.).

■ Çowdar

Daşkesen raýonynda oba. Bu at çowdur taýpasy bilen baglanyşykly bolsa gerek.

■ Deweçi

(azerbaýjança Däwäçi) – raýon, çeşme, demirýol menzili. Deweçi (düýeji) – taýpa ady.

■ Deweçibazar

Deweçibazar raýonynda oba. Oňa bazaryň, bazara bolsa şu ýerdäki deweçi (düýeji) taýpasynyň ady dakyllypdyr.

■ Dügerli

(azerbaýjança Düşärli) – Şamhor raýonynda oba. Düger (tüwer) – tire ady. A.Alyýew bu adyň, ýagny dük («müň») är sözünüň «müňbaşy» manysynda ýüze çykandygyny belleýär.

■ Eýmir

Agdaş raýonynda oba. A.Alyýew bu ady, sonuň ýaly-da Kedebek raýonyndaky Emir diýen obanyň adyny eýmir taýpasy bilen baglanyşdyrýar.

■ Galaç

Niýal dag ulgamynyň bir bölegi. Galaç (Halaç) – XIII asyrdan Horasandan we Eýrandan Azerbaýjana geçen taýpanyň ady.

■ Garagoýunly

Gazak we Kedebek raýonlarynda obalar. Garagoýunly – XV asyrdan Azerbaýjana gelen oguz-türkmen taýpasy. Obalarda şol taýpanyň wekilleri ýaşaýarlar. Öň garagoýunlylaryň baýdagynda gara goýnuň şekili bolup, ol baýlygy, bolçulygy we gûýji aňladypdyr. Diýmek, garagoýunly ~ oňondan emele gelen atdyr.

■ Garamandag

Agdam raýonynda dag. Bu at garaman tiresiniň ady bilen baglanyşyklydyr.

■ Garamanly

Baku-Astara aralykda demirýol menzili; Gökçaý raýonynda oba. Garaman – tire ady. («Garaman» sözi adam ady görnüşinde we urug ady bolup ýurdumyzyň Magtymguly etrabyňyň daglyk ýerlerinde ýaşaýan nohurly taýpasynda hem gabat gelýär -t.b.)

■ Gargarçaý

Stepanakertde we Gazak raýonynda çeşmeler. A.Alyýew bu adyň düzümindäki gargar diýen etnonimi ärsarylaryň düzüminde duş gelýän gargar tiresi bilen baglanyşdyrýar.

■ Halaç

(azerbaýjança Häläç) – Salýan raýonynda oba. Halaç – taýpa ady. (ýurdumyzyň Lebap welaýatynda-da Halaç etraby bardyr - t.b.)

■ Kyryhly

Kasym Ysmaýylov, Tawuz, Hanlar raýonlarynda obalar. Kyryhly – mongollaryň çozuşy döwründe Azerbaýjana gelen owşar türkmenleriniň bir tiresidir.

■ Polatly

Azerbaýjanyň günbatar raýonlarynda obalar. Polatly – tire ady. Şeýle tire Lebap welaýatynyň Halaç etrabynda-da bar.

■ Salyr

(azerbaýjança Saler) – Şamhor raýonynda oba. Salyr – taýpa ady.

■ Saýatly

(azerbaýjança Saatly) – raýon, şäherçe, demirýol menzili. Saýatly (saatly) – XI asyrdan başlap Azerbaýjana göçen seljuk türkmenleriniň bir tiresidir.

■ Türkmen

Gökçaý raýonynda oba. Şu töwereklerde akgoýunly we garagoýunly türkmenler ýaşaýarlar.

■ Türkmendüşen

Gah raýonynda ýer ady. Bu at türkmenler bilen baglanyşyklydyr.

Soltanşa Atanyýazowyň «Türkmenistanyň geografik atlarynyň düşündirişli sözlügi» kitabyndan. Taryhy makalalar